

Aan de staatssecretaris Herstel en Toeslagen
Mevrouw mr. S.Th.P.H. Palmen
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/ATR4477/2026-U062

Uw referentie

Datum

17 april 2026

Onderwerp

Wet hersteloperatie toeslagen

Geachte mevrouw Palmen,

Op 9 maart 2026 is het wetsvoorstel *Introductie data en termijnen brede ondersteuning hersteloperatie toeslagen* aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voor advies voorgelegd. De adviestermijn van ATR bedraagt zes weken.

Het wetsvoorstel staat in het teken van de afrondende fase van de hersteloperatie toeslagen, die is ingericht naar aanleiding van de toeslagenaffaire. Deze operatie is gericht op zowel financieel herstel als brede ondersteuning van gedupeerden op verschillende leefgebieden. Het voorliggende voorstel beoogt meer structuur aan te brengen in deze ondersteuning en de overgang naar een afrondende fase mogelijk te maken. Daartoe introduceert het onder meer een uiterste datum van 31 augustus 2027 waarop rechthebbenden kenbaar moeten maken dat zij gebruik willen maken van brede ondersteuning. Daarnaast worden termijnen en processtappen verduidelijkt en geharmoniseerd en wordt voor ondersteuning in het buitenland een noodzakelijkheids criterium expliciet wettelijk verankerd.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

1. Nut en noodzaak

Het college is van oordeel dat het voorstel past binnen de afrondende fase van de hersteloperatie toeslagen en dat het aanbrengen van meer structuur en duidelijkheid in algemene zin begrijpelijk is. Het introduceren van termijnen kan bijdragen aan de uitvoerbaarheid voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties.

Tegelijkertijd constateert het college dat de introductie van een harde einddatum een fundamentele wijziging vormt in de toegang tot ondersteuning. Waar deze ondersteuning tot op heden zonder tijdsbegrenzing toegankelijk was, wordt deze afhankelijk gemaakt van het tijdig handelen van rechthebbenden. Daarmee verschuift het initiatief nadrukkelijk naar de burger.

Het college merkt op dat de brede ondersteuning in 2027 circa zes jaar bestaat. In dat licht rijst de vraag in hoeverre deze termijn voor alle rechthebbenden voldoende is om gebruik te maken van de regeling, mede gelet op de kenmerken van de doelgroep en het risico op niet-gebruik.

2. Minder belastende alternatieven

Het voorstel introduceert een harde einddatum waarna geen toegang tot brede ondersteuning meer mogelijk is voor rechthebbenden die zich niet tijdig hebben gemeld. Deze keuze heeft directe gevolgen voor de toegang tot ondersteuning en maakt deze afhankelijk van het tijdig handelen van burgers. Gelet op de kenmerken van de doelgroep en het risico op niet-gebruik, had het in de rede gelegen om alternatieven te verkennen die hetzelfde beleidsdoel dienen (afronding en beheersbaarheid van de hersteloperatie), maar met minder risico op uitsluiting van rechthebbenden. Zo kunnen rechthebbenden proactief door de overheid worden benaderd dan wel geattendeerd of kan worden gewerkt met een gefaseerde afbouw van ondersteuning in plaats van een harde afsluiting van toegang. Ten slotte kunnen voor specifieke groepen ruimere of flexibele termijnen worden gehanteerd. In de toelichting ontbreekt een expliciete afweging tussen verschillende varianten en de gekozen systematiek. Daarmee is onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom is gekozen voor een harde einddatum, ondanks de risico's voor het doenvermogen van de doelgroep en het potentiële niet-gebruik van de regeling.

2.1 Het college adviseert om inzichtelijk te maken welke alternatieven zijn overwogen, en te motiveren waarom is gekozen voor de voorgestelde aanpak.

3. Werkbaarheid

Het voorstel vergt dat rechthebbenden vóór 31 augustus 2027 actief kenbaar maken dat zij gebruik willen maken van brede ondersteuning. Dit is een essentiële voorwaarde om toegang tot de regeling te behouden.

Hiermee doet het voorstel een beroep op het doenvermogen van een doelgroep die wordt gekenmerkt door diversiteit in problematiek en in een deel van de gevallen beperkte zelfredzaamheid. In de toelichting wordt erkend dat factoren als wantrouwen richting de overheid, schaamte, psychische problematiek of het ontbreken van een duidelijke hulpvraag ertoe kunnen leiden dat rechthebbenden (nog) geen gebruik maken van ondersteuning.

De voorgestelde oplossing richt zich met name op communicatie-inspanningen. Het blijft echter onduidelijk in hoeverre hiermee wordt geborgd dat alle rechthebbenden tijdig worden bereikt

en daadwerkelijk in staat zijn om de benodigde handeling te verrichten. Dit geldt in het bijzonder voor moeilijk bereikbare groepen en jongeren.

Het college merkt daarbij op dat uit eerdere ervaringen met het beëindigen van herstel- en schadeloosstellingsoperaties blijkt dat juist in de afrondende fase risico's op niet-gebruik en het buiten beeld raken van (delen van) de doelgroep kunnen optreden. Dit onderstreept het belang van een zorgvuldige inrichting en uitvoering van de gekozen systematiek.

3.1 Het college adviseert om nader te onderbouwen hoe wordt geborgd dat rechthebbenden tijdig worden bereikt en in staat zijn gebruik te maken van de regeling.

4. Gevolgen regeldruk

De regeldrukgevolgen van het voorstel zijn beperkt en betreffen uitsluitend burgers. Voor bedrijven zijn geen regeldrukeffecten geïdentificeerd. De belangrijkste regeldrukcomponent betreft de eenmalige handeling voor rechthebbenden om vóór de einddatum kenbaar te maken dat zij gebruik willen maken van brede ondersteuning. Deze handeling bestaat uit kennisname van de regeling en het opnemen van contact met de uitvoeringsorganisatie.

De omvang van de regeldruk wordt geraamd op circa 3.300 tot 7.500 uur voor de gehele doelgroep, wat neerkomt op circa € 50.000,- tot € 110.000,-. De structurele regeldruk neemt niet toe.

Het college heeft bij deze toetsvraag geen nadere opmerkingen.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen / vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris